

Advies Rijksuniversiteit Groningen

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van het voorstel van de Rijksuniversiteit Groningen (hierna RUG) dat het College van Bestuur van de RUG met zijn brieven van 2 mei 2012 (kenmerk 12/05761) en 1 juni 2012 (kenmerk 2012/07180) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft gezonden.

De commissie heeft het voorstel van de RUG beoordeeld aan de hand van het beoordelingskader dat de staatssecretaris van OCW heeft vastgesteld (brief aan de Tweede Kamer van 7 maart 2012) en bij brief van 5 maart 2012 bekend heeft gemaakt aan de universiteiten en hogescholen die bij de hoofdlijnenakkoorden zijn betrokken.

De commissie heeft op 15 mei 2012 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van de RUG. Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft de RUG het voorstel toegelicht.

Profiel RUG

De RUG beschrijft haar profiel als volgt.

De RUG wil een internationale researchuniversiteit zijn, geworteld in Noord-Nederland. In het onderzoek zijn fundamenteel onderzoek en toepassingsgericht onderzoek nadrukkelijk verbonden. Het onderwijsaanbod in de bachelorfase is breed en gedifferentieerd, gericht op de verschillen in het talent van studenten. De masteropleidingen sluiten aan bij zowel het onderzoeksprofiel van de RUG als bij de behoeften op de arbeidsmarkt. De RUG wil zichzelf regionaal, nationaal en internationaal verbinden in duurzame netwerken. De profilering van de RUG richt zich op maatschappelijke thema's waar de RUG sterkten heeft en belangrijke bijdragen kan leveren. Deze thema's sluiten uitstekend aan op zowel nationale (de topsectoren) als ook internationale (de Grand Challenges van de EU) programma's. De RUG heeft op alle niveaus talentontwikkeling hoog in het vaandel staan. De RUG wil zich als duurzame instelling verder ontwikkelen. Interdisciplinaire samenwerking is een wezenskenmerk van de RUG.

De commissie heeft het voorstel beoordeeld aan de hand van de criteria:

- ambitieniveau en realiteitsgehalte;
- aansluiting bij nagestreefde ontwikkelingen op stelselniveau: zwaartepuntvorming en differentiatie;
- uitvoerbaarheid.

De commissie beoordeelt het voorstel als volgt.

Ambitie

De commissie heeft in het instellingsvoorstel veel voornemens aangetroffen die zijn gericht op de verbetering van *onderwijskwaliteit en studiesucces*. Hoewel later ingezet dan bij sommige andere universiteiten, is het de ambitie van de RUG om zo snel mogelijk een universiteit te worden waar 'nominaal studeren' de norm is. Daartoe is een omvangrijk programma van maatregelen ingezet. Uit aanvullende informatie (brief van de RUG d.d. 1 juni, zie inleiding) blijkt dat de RUG verwacht een bachelorrendement van 70% te kunnen halen door al in 2015 versneld aandacht te besteden aan inhoud, vormgeving en organisatie van het tweede en derde studiejaar (in plaats van in 2016 zoals in het aanvankelijk instellingsvoorstel was opgenomen). Gezien de ambitie om

uitval en switch daarbij op hetzelfde niveau te houden, is dat naar het oordeel van de commissie een ambitieus voornemen. De commissie verwacht dat het concept van 'learning communities' een verdere impuls kan geven aan de verbetering van het studiesucces. Ook ten aanzien van de deelname aan excellentietrajecten (7% in 2015) en de docentkwaliteit (van 16,4 naar 80% in 2015) kiest de RUG voor een ambitieuze en realiseerbare inzet. De indirecte kosten houdt de RUG op hetzelfde, al relatief lage niveau. De commissie concludeert dat het voorstel goede voornemens bevat met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces.

De commissie stelt bij de ontwikkeling van het *onderwijsaanbod* vast dat de voorgenomen reductie van het aantal bacheloropleidingen substantieel is. Verder gaat de RUG de masteropleidingen versterken door een betere aansluiting bij het onderzoeksprofiel en door oriëntatie op een maatschappelijke loopbaan. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende voornemens bevat met betrekking tot het onderwijsaanbod.

De commissie constateert dat de RUG veel voornemens heeft met betrekking tot de versterking van de kwaliteit van het *onderzoek*. Een belangrijke doelstelling is om in de top 100 van de belangrijkste internationale rankings te blijven staan. Gegeven de krachtige internationale competitie is dat naar het oordeel van de commissie ambitieus. Dit streven wordt ondersteund door een breed programma gericht op talentontwikkeling. De RUG wil mondiaal bij de beste werkgevers 'in academia' blijven behoren (blijkend uit o.a. de klassering in 'Best places to work in Academia' van The Scientist). De RUG heeft in elke faculteit internationale toponderzoekers aangesteld op zogenaamde 'Endowed Chairs'. Voorts heeft de RUG de Groningen Graduate School ingesteld onder leiding van een Dean of Graduate Studies en een 'talent development'-programma. Hoewel de ambitie niet concreet uitgewerkt is in streefcijfers voor 2015, concludeert de commissie dat het voorstel goede voornemens bevat met betrekking tot het onderzoeksbeleid.

De commissie heeft in het instellingsvoorstel een breed scala aan voornemens gericht op *valorisatie* aangetroffen. De RUG ziet valorisatie als een kerntaak en wil een verbinding leggen tussen het fundamentele onderzoek en de toepassing daarvan in maatschappelijke thema's. Daartoe heeft de RUG drie maatschappelijke thema's vastgesteld: Healthy ageing, Energy en Sustainable society. De RUG en het UMCG investeren gezamenlijk meer dan 2 M€ in een octrooifonds dat patentering van vindingen faciliteert. Dat heeft een toename van het aantal octrooien opgeleverd. De RUG participeert in 'spin-offs' en 'spin-outs' via de RUG Houdster-maatschappij en het UMCG via de Stichting Triade. Het Centrum voor Valorisatie en Ondernemerschap (samen met UMCG en Hanzehogeschool) zal een centrale rol vervullen in het vermarkten van kennisinitiatieven en in het opleiden van jonge mensen tot ondernemer. Het instellingsvoorstel geeft concrete streefcijfers. Ook met betrekking tot valorisatie concludeert de commissie dat het voorstel goede voornemens heeft.

Gegeven bovenstaande conclusies met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces, het onderwijsaanbod, onderzoek en valorisatie, alles afwegende, beoordeelt de commissie het instellingsvoorstel als ambitieus en realiseerbaar.

Aansluiting

De commissie stelt vast dat het instellingsvoorstel voornemens heeft gericht op *onderwijsdifferentiatie*. Allereerst betreft het de voornemens ten aanzien van 'excellentie', in de vorm van een 'Honours College' en een 'University College'. Daarnaast worden brede bacheloropleidingen geïntroduceerd in de faculteiten Economie en Bedrijfskunde, Rechtsgeleerdheid en Letteren. De RUG heeft, aansluitend bij de strategische agenda en passend binnen de nieuwe wettelijke kaders, plannen op het terrein van afstandsonderwijs. Deze plannen zijn mogelijk interessant met het oog op de differentiatie van het onderwijs, maar het voorstel maakt niet duidelijk wat het doel en ambitieniveau is van dit voornemen. De commissie concludeert dat de RUG voldoende beleid voert met betrekking tot onderwijsdifferentiatie.

De commissie constateert dat het instellingsvoorstel veel voornemens bevat die zijn gericht op *zwaartepuntvorming* in het onderzoek. De RUG intensificeert het bestaande beleid om in te zetten op een beperkt aantal terreinen, onder meer de toponderzoekscholen. De drie interdisciplinaire onderzoeksthema's van de RUG (Healthy ageing, Energy, Sustainable society) zijn verweven met facultaire thema's en geven richting aan de verdere profilering van het onderzoek. Dit wordt versterkt door de masteropleidingen beter aan te laten sluiten bij het onderzoeksprofiel. Ook de samenwerking met Universiteit Twente en Wageningen Universiteit kan de profilering versterken.

De aanvullende brief van de RUG (d.d. 1 juni, zie inleiding) geeft concrete informatie over de aansluiting van het onderwijsaanbod op het profiel van de universiteit en bij de relevante sectorplannen (met name de sectorplannen Natuur- en Scheikunde, en Geesteswetenschappen). Ook de samenwerking met de hogescholen in de noordelijke regio is van belang: dit komt tot uiting in schakelprogramma's, promotietrajecten voor hbo-docenten en samenwerking op de thema's Healthy ageing en Energy. De ambitie met betrekking tot internationalisering sluit aan bij nationaal en EU-beleid. De RUG vertaalt haar zwaartepunten in het onderzoek, die aansluiten bij de topsectoren, ook in onderwijsinitiatieven. Dat geldt onder andere voor de vertaling in het University College en de Energy Academy Europe, waar aansluiting wordt gezocht bij de human capital agenda's, respectievelijk wordt samengewerkt met de Hanze Hogeschool en MBO instellingen.

De RUG geeft in het voorstel aan de ambitie te hebben om in te zetten op aansluiting van het onderzoeks- en valorisatiebeleid bij regionale, landelijke en Europese prioriteiten. Het instellingsvoorstel geeft veel voorbeelden van verbindingen in landelijke publiek-private kennisnetwerken en ook regionaal via instrumenten als Technologiecentra, het Healthy Ageing Netwerk Noord-Nederland en het Akkoord van Groningen. De door de RUG gedefinieerde maatschappelijke thema's sluiten goed aan bij het Europese Horizon 2020-programma. Ook wat betreft valorisatie richt de RUG zich op deelname aan de topsectoren. Per faculteit is een globale aanduiding gegeven van de onderzoeksthema's en hoe deze aansluiten bij de topsectoren. De nagezonden brief (d.d. 1 juni, zie inleiding) biedt nadere informatie over de inzet van capaciteit en budget. De commissie concludeert dat de RUG goed beleid voert met betrekking tot zwaartepuntvorming.

Gegeven bovenstaande conclusies, alles afwegende, oordeelt de commissie dat de RUG met haar voorstel sterk inzet op onderwijsdifferentiatie en zwaartepuntvorming.

Uitvoerbaarheid

De commissie stelt vast dat veel van de voornemens een voortzetting of een intensivering van bestaand beleid bij de RUG zijn. De RUG heeft ruime ervaring met maatregelen als BSA, harde knip en BKO. Doelen en maatregelen zijn ingebed in de organisatie, met name in het personeelsbeleid. Het voorstel geeft overtuigend aan hoe de ambities zullen worden gerealiseerd. Concrete budgetten daarvoor worden genoemd. Hetzelfde geldt voor de plannen bij onderwijsdifferentiatie waar de RUG aangeeft welke middelen uit het selectieve budget zullen worden ingezet voor het creëren van Learning Communities (1,4M€ per jaar) en het opzetten van een University College (2M€ per jaar). Ook ten aanzien van het aanbieden van afstandsonderwijs en levenslang leren heeft de RUG voorstellen geformuleerd over de in te zetten middelen. De ambities met betrekking tot zwaartepuntvorming worden ondersteund door concrete maatregelen in het HRM- en talentbeleid, met name het 'tenure track'-beleid, het 'Talent Development Programme', academic leadership training, de voornemens tot het aantrekken van internationale toponderzoekers en het systeem van resultaat- en ontwikkelingsgesprekken. Het valorisatiebeleid is goed geïnstrumenteerd en ingebed in de organisatie.

De commissie beoordeelt het voorstel als uitvoerbaar.

Aanvullende indicatoren

De commissie constateert dat de RUG aanvullende indicatoren heeft geformuleerd om specifieke ambities en/of de uitvoering van ambities verder te concretiseren. Dit betreft onder andere de volgende indicatoren: 'Aanscherping van de Bindend Studie Advies (BAS) norm van 40 naar 45 ECTS en eventueel naar 50 ECTS' (p. 12), 'De invoering van learning communities in 6 faculteiten' (p. 14, 33), 'Vier aanvragen voor NWO zwaartekrachtprogramma's' (p. 18), 'De RUG staat in 2015 stabiel in de top 100 van de wereld in de belangrijkste internationale rankings' (p. 3), 'Minimaal 12 octrooilicenties per jaar' (p. 26), en 'Het aantal kennisintensieve start-ups van 5 naar 15 per jaar' (p. 26).

Advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Op grond van de beoordeling van het voorstel van de Rijksuniversiteit Groningen op basis van de drie criteria (ambitieniveau en realiteitsgehalte, aansluiting bij de gewenste ontwikkelingen op stelselniveau en uitvoerbaarheid), daarbij rekening houdend met de wegingsfactoren zoals beschreven in paragraaf 3 van het beoordelingskader, komt de commissie tot het volgende advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap:

1. De commissie beoordeelt het ambitieniveau en realiteitsgehalte alsmede de aansluiting op de gewenste stelselontwikkeling van het voorstel voor de voorwaardelijke financiering van de Rijksuniversiteit Groningen als toereikend. In bijlage 1 zijn de nulmeting en de streefcijfers voor de indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces opgenomen.
2. Gezien de oordelen op de drie criteria ten aanzien van onderwijs, onderzoek en valorisatie komt de commissie tot de conclusie dat de Rijksuniversiteit Groningen in aanmerking dient te komen voor middelen uit het selectief budget. De commissie plaatst het voorstel van de Rijksuniversiteit Groningen in de categorie 'zeer goed'. In bijlage 2 zijn de scores opgenomen.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1a: Verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie 2015
(WO1) Kwaliteit /excellentie: Deelname aan excellentie trajecten	5,8 %	7,0 %
(WO2) Studiesucces: Uitval	12,0 %	13,0 %
(WO3) Studiesucces: Switch	11,9 %	10,0 %
(WO4) Studiesucces: Bachelorrendement	53,6 %	70,0 %
(WO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	16,4 %	80,0 %
(WO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	0 %	0 %
(WO7) Maatregelen: Indirecte kosten	18,4 %	18,4 %

Bijlage 1b: Gebruikte definities verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

In deze bijlage geeft de commissie aan of uw instelling de RCHOO definitie en nadere omschrijving heeft gebruikt en waar een eventuele andere invulling van de nadere omschrijving en gebruikte methode en databron staat beschreven. Onder 'pag nulmeting' en 'pag ambitie' wordt aangegeven waar een omschrijving in het voorstel is gevonden.

Een uitgebreide versie van dit overzicht ontvangt u van het Ministerie van OCW.

Indicator	Definitie
(WO1) Kwaliteit /excellentie: Deelname aan excellentie trajecten	<p>Aandeel studenten in excellentie trajecten (waaronder honoursprogramma's) van totaal aantal studenten.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12/07180</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="brief"/> pag ambitie: <input type="text" value="16,35"/></p>
(WO2) Studiesucces: Uitval	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (RUG-cohort) dat na één jaar niet meer bij dezelfde instelling in het hoger onderwijs staat ingeschreven</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12/07180 en e-mail dd. 23 augustus 2012, onderwerp FW: correctie prestatieafspraken RUG</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="brief; email"/> pag ambitie: <input type="text" value="35"/></p>
(WO3) Studiesucces: Switch	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijds bachelorstudenten (RUG-cohort) dat na 1 jaar studie overstapt naar een andere studie bij dezelfde instelling</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12/07180 en e-mail dd. 23 augustus 2012, onderwerp FW: correctie prestatieafspraken RUG</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="email"/> pag ambitie: <input type="text" value="35"/></p>
(WO4) Studiesucces: Bachelorrendement	<p>Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij dezelfde instelling inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studietijd + één jaar (C+1) bij dezelfde instelling het bachelorsdiploma behaalt</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12/07180 en e-mail dd. 23 augustus 2012, onderwerp FW: correctie prestatieafspraken RUG</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="email"/> pag ambitie: <input type="text" value="brief"/></p>
(WO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	<p>Het aandeel docenten (WP) met een basiskwalificatie onderwijs in het totaal aantal docenten (WP)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12/07180</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="35"/> pag ambitie: <input type="text" value="35"/></p>
(WO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	<p>Het aandeel van de voltijd bachelor opleidingen met minder dan 12 geprogrammeerde contacturen en overige gestructureerde uren (klokuren per week) in het eerste jaar van voltijd bachelor opleidingen.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief 12/07180</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="35"/> pag ambitie: <input type="text" value="35"/></p>
(WO7) Maatregelen: Indirecte kosten	<p>Generieke overheadformatie als percentage van de totale formatie</p> <p>Definitie RCHOO. Betreft generieke overheadformatie als percentage van de totale formatie</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="35"/> pag ambitie: <input type="text" value="35"/></p>

Bijlage 2: Scores bij de beoordeling van het voorstel van de Rijksuniversiteit Groningen

Score aan de hand van paragraaf 3 van het beoordelingskader (brief staatssecretaris van OCW 7 maart 2012):

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	4
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	4

Conclusie: het voorstel is toereikend voor de voorwaardelijke financiering.

Ten behoeve van de toekenning van het selectieve budget telt het tweede criterium dubbel:

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	4
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	2 x 4= 8
Uitvoerbaarheid	4
Totaalscore	16

Conclusie: het voorstel valt in de categorie 'zeer goed'.

De staatssecretaris van OCW (brief 26 april 2012) heeft de volgende indeling vastgesteld voor de toekenning van de middelen uit het Selectieve Budget (SB):

4 - 11 punten	:	onvoldoende voorstellen
12 - 14 punten	:	goede voorstellen
15 - 17 punten	:	zeer goede voorstellen
18 - 20 punten	:	excellente voorstellen